

IL-QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

Onor. Imħallef Dr. Aaron M. Bugeja M.A. (Law), LL.D. (melit)

Illum is-16 ta' Frar 2021

Appell numru 260 tal-2020

Il-Pulizija

vs.

Christian Paul MICALLEF

Il-Qorti:

1. Dan huwa appell tal-Avukat Ġenerali minn sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) nhar is-16 ta' Novembru 2020 fil-konfront ta' Christian Paul MICALLEF fejn ġie mixli (in suċċint) talli għax-xahar ta' Mejju 2019 :

- (i) naqas milli jagħti lil Sharon Agius is-somma iffissata minn dik il-Qorti jew stipulata f'kuntratt bħala manteniment għal uliedu jew għal martu fi żmien f'mistax il-jum minn dak il-jum li fih skont l-ordni jew il-kuntratt kellha titħallas dik is-somma;

(ii) kif ukoll li naqas milli jobdi l-ordnijiet legittimi mogħtija lilu mill-Pulizija jew minn uffiċjal ieħor ta' awtorita oħra waqt il-qadi ta' dmirijethom, jew li ma ħalliex, jew fixkel jew b'di mod ieħor bla jedd indaħal fl-istess dmirijiet billi ma ħallihomx jagħmlu jew ħassar dak li kien qed jagħmlu.

2. Permezz tas-sentenza aktar 'il fuq imsemmija, il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali, wara li rat li fis-seduta tas-16 ta' Novembru 2020 il-parte civile infurmat lil Qorti li l-ħlas għax-xhur ta' Ottubru 2018, Novembru 2018, Dicembru 2018, Jannar 2019, Frar 2019, Marzu 2019, April 2019, Gunju 2019, Mejju 2019, Awissu 2019, Settembru 2019, Ottubru u Novembru 2019, Dicembru 2019 sa Jannar 2020, u Jannar 2020 sa Marzu 2020 tħalsu fl-intier tagħhom u infurmat lill-Qorti li kienet qegħda tirrinunzja għal dawk il-proċeduri, dik il-Qorti għaddiet biex iddikjarat il-proċediment eżawrit.

3. Illi kif ingħad l-Avukat Ġenerali appella minn din is-sentenza fejn talab lil din il-Qorti sabiex tħassar is-sentenza appellata u tiddisponi minn dan il-każ skont il-liġi u dan wara li (in suċċint) ippremetta li dan kien każ fejn ir-reat addebitat lill-imputat appellat kien wieħed li jaqa' fil-parametri tal-artikolu 370(1) tal-Kodiċi Kriminali. In-nuqqas ta' ħlas tal-manteniment huwa reat kontra l-ordni pubbliku minn nnifsu u għalhekk il-Pulizija Eżekuttiva setgħet tmexxi l-azzjoni dwar dan ir-reat "ex officio". L-anqas ma kien il-każ fejn il-parte civile rrinunzjat espressament għall-azzjoni fi żmien erbat ijiem minn dakinhar li jkun sar ir-reat. Il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) għalhekk ma setgħetx tgħaddi biex tiddikjara l-proċediment eżawrit iżda kellha tevalwa l-provi li kellha quddiemha u tiddisponi mill-każ skont il-Liġi. Il-fatt li l-appellat setgħa ħallas il-manteniment dovut

minnu setgħa jittieħed in konsiderazzjoni għall-fini tal-piena iżda mhux li minħabba f'hekk il-proċediment jiġi ddikjarat eżawrit. Dan ma kienx xi wieħed miċ-ċirkostanzi li jintitolaw lil Qorti tal-Maġistrati sabiex tkun tista' tqis proċediment eżawrit.

4. Semgħet it-trattazzjoni tal-partijiet u rat l-atti kollha tal-kawża;

Ikkunsidrat

5. Illi fis-sustanza l-Avukat Ġenerali għandha raġun.

6. Ir-reat li bih ġie mixli l-appellat huwa dak imnissel mill-artikolu 338(z) tal-Kodiċi Kriminali. Dan huwa wieħed mir-reati kontrapvenzjonali kontra l-ordni pubbliku¹:

5. L-ewwel aggravju ta' l-appellant hu li għal dak li jirrigwarda Jannar 2011 martu kellha l-obbligu legali li l-ewwel titlob il-manteniment u f'kaz li dan ma jithallasx hija tipprocedi kriminalment kontra tiegħu. Dan l-aggravju hu manifestament infondat. Bhalma ntqal f'sentenza oħra fil-konfront ta' l-istess appellant fl-20 ta' Mejju 2010 fejn tqajjem l-istess aggravju:

“Kif ripetutament affermat minn din il-Qorti, ir-reat kontemplat fl-Artikolu 338(z) tal-Kodiċi Kriminali¹ huwa reat kontra l-ordni pubbliku, u wieħed li l-pulizija jistgħu jipprocedu fir-rigward tiegħu ex officio u anke mingħajr il-kwerela tal-parti leza (ghalkemm bhala fatt, peress li l-koppji li jkunu jinsabu f'din is-sitwazzjoni, ma jkollhomx pulizija erbgha w ghoxrin siegħa magħhom, dawn il-proceduri invarjabbilment jibdeu bi kwerela tal-parti leza). L-obbligu tal-hlas tal-manteniment johrog direttament mis-sentenza tal-Qorti Civili (jew mill-kuntratt pubbliku, skond il-kaz), u ma hemm assolutament ebda necessita` li min ikun ser jircievi dak il-manteniment joqgħod jitolbu jew jigri warajh. L-uniku prerekwizit għall-procedibbilita` li l-ligi timponi huwa t-trapass ta' hmistax-il jum mid data li fiha l-manteniment kellu jithallas. Xejn aktar. Għalhekk dana l-aggravju qed jiġi respint.”

¹ Bhalma huwa wkoll ir-reat kontemplat fil-paragrafu (l) tal-imsemmi Artikolu 338.

¹ Ara l-appell kriminali **II-Pulizija vs. Carmel Pace** deċiż fit-30 ta' Novembru 2011.

7. B'hekk dan huwa reat persegwibbli mill-Pulizija **ex officio** fis-sens tal-artikolu 543(d) tal-Kodiċi Kriminali.² In kwantu tali l-Pulizija tista' tmexxi l-azzjoni penali mingħajr il-kwerela tal-parti offiċja.

8. Il-formula fejn Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tista' tiddikjara proċediment estint – aktar mill-eżawrit – huma dawk delinjati mill-Liġi u mill-ġurisprudenza bħala li jwasslu għall-estinzjoni tal-azzjoni penali:

Dawn huma fejn l-akkuzat ikun miet fil-mori tal-process jew qabel, fejn tigi rtirata l-kwerela - f'dawk il-każijiet fejn il-proċediment ma jkunx jista' jinbeda' jew jitmexxa' minn għajr il-kwerela tal-parti leza; fejn tinghata il-mahfra; fejn l-azzjoni tigi dikjarata preskritta u fejn ikun hemm ir-res judicata, "**mors, remissio, indulgentia principis, praescriptio et res judicata**" (Ara : **Prof. Sir. A. Mamo**. "Notes on Criminal Procedure" (1958 edit.) p.29 et. seq.)³

9. Il-fatt li imputat f'każijiet analogi jeffettwa l-pagamenti dovuti minnu skont il-liġi wara li jkun għadda t-terminu stabbilit bl-artikolu 338(z) tal-Kodiċi Kriminali ma jeżimihx mir-responsabbiltà penali, għalkemm Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tista' tiegħu dak l-iżvilupp tardiv daqskemm pożittiv – meta tigi sabiex tikkalibra l-piena li għandha tinfliggi minnha r-responsabbiltà penali, dment li din tigi soddisfaċentement ippruvata sal-grad rikjest mill-Liġi⁴ :

Illi kif gie ripetutament ritenut minn din il-Qorti (Ara. "Il-Pulizija vs. Publius Said" [9.7.2003] u oħrajn) l-ghan ewlieni tal-legislatur meta introduca din il-kontravvenzjoni xi ftit tas-snin ilu kien li jgib pressjoni fuq persuni li jkunu riluttanti li jhallsu manteniment lid-dipendenti tagħhom u mhux li jippunixxi biss għall-ksur tal-ordnijiet tal-Qrati, li kif intqal għandhom dejjem jigu obduti w osservati skrupolozament. F'dan il-każ dan il-ghan issa ntlahaq bil-pagament tal-ammont sostanzjali fuq imsemmi w għalhekk din il- Qorti

² Il-pulizija tista' taġixxi, ukoll mingħajr il-kwerela privata, f'kull wiegħed mill-każijiet li ġejjin :
(d) l-każ ta' kull reat li jinteressa l-ordni pubbliku jew il-komunità in ġenerali;

³ Ara l-appell kriminali **Il-Pulizija vs. Keith Camilleri** deċiż nhar it-22 ta' Frar 2007.

⁴ Ara l-appell kriminali **Il-Pulizija vs. Karl Bonello** deċiża nhar il-21 ta' Novembru 2005. Ara wkoll is-sentenza tal-Qorti tal-Appell Kriminali **Il-Pulizija vs. Jesmond Vella** deċiża fil-25 ta' Marzu 2015.

thoss li in vista ta' dan l-izvilupp tant pozittiv u li intlahaq biss fl-istadju tal-appell, hemm lok għal temperament fil-piena.

10. F'dan il-każ għalhekk ma kienx possibbli għall-Qorti tal-Maġistrati (Malta) li tiddikjara l-proċediment eżawrit jew estint minħabba l-fatt li l-parte civile tħalset u rrinunzjat għall-azzjoni penali kontra l-imputat appellat.
11. Din il-Qorti tista' tifhem il-ħsieb tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) li tkun żbrigattiva f'dawn il-każijiet u li ma toqgħodx taħli l-ħin prezzjuż tagħha fuq każijiet li jkunu jidhru riżolti. Tifhem ukoll li l-imputat għandu interess li d-diversi kawżi li kienu miftuħa kontra tiegħu jiġu deċiżi kemm jista' jkun malajr. Din il-Qorti tifhem ukoll li l-parte civile kienet ukoll persuna imħabta bin-negozju tagħha u li ma kellhiex ħin x'titlef f'seduti fi proċeduri ġudizzjarji. Mill-banda l-oħra din il-Qorti tqis li hemm limiti imposti mill-Liġi u mill-ġurisprudenza fuq kemm Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tista' tkun Prattika liema limiti ma jistgħux jiġu maqbuża – anke jekk il-partijiet kollha involuti f'każ ikunu qegħdin jaqblu.
12. F'dan il-każ l-anqas ma huwa hekk għaliex il-Prosekuzzjoni stess – kif kellha tagħmel - kienet pronta tivverbalizza l-protestata għall-fatt li l-parte civile iddikjarat li kienet qegħda tirrinunzja għall-dawk il-proċeduri. U minħabba r-raġunijiet legali u ġurisprudenzjali imsemmija aktar il-fuq din il-Qorti ma tistax ma tagħtix raġun lill-prosekuzzjoni f'dan il-każ. Il-parte civile setgħa kellha r-raġuni tagħha għaliex tmur titlob l-assistenza tal-Pulizija Eżekuttiva meta hija kienet tħossha urtata bil-fatt li allegatament missier uliedha naqas milli jhallashom il-manteniment dovut għal uliedhom komuni. Iżda mbagħad mill-banda l-oħra għaladarba hija tkun qanqlet lil

Prosekuzzjoni biex tibda' l-azzjoni penali skont l-artikolu 338(z) tal-Kodiċi Kriminali is-sitwazzjoni ma tibqax aktar taħt il-kontroll jew ir-rieda tagħha. Hemmhekk hija tkun tagħat lok għalbiex il-Pulizija Eżekuttiva tkun tista' tibda bl-azzjoni kriminali de quo u hi, minn naħa tagħha issir xhud indispandabbli għall-każ tal-Prosekuzzjoni. Bħal kull xhud ieħor hija għandha obbligi skont il-Liġi li tidher quddiem il-Qorti kull meta hija tkun ordnata tagħmel dan sabiex twettaq id-dmir ta' xiehda tagħha. U dan l-obbligu tagħha jipprexxindi l-fatt jekk il-pretensjoni tal-ħlas tagħha tkunx ġiet soddisfatta jew le.

13. Kif intqal aktar il-fuq dan ir-reat, għalkemm l-azzjoni titnissel minħabba n-nuqqas ta' ħlas tal-manteniment fi żmien ħmistax il-jum minn meta dovut jitħallas, dan ir-reat huwa meqjus reat kontra l-ordni pubbliku in kwantu intrinsiku fih hemm sottointiż l-element ta' sfida lejn ordni li tkun ġiet imposta fuq il-kontravventur mill-Qorti u liema ordni ma tkunx ġiet obduta u osservata skrupolożament.
14. Jiġifieri l-element tal-ħlas tal-manteniment jew arretrati jew bilanċ dovut lil parte civile f'dan il-każ ma jwassalx għal estinzjoni tal-azzjoni kriminali, għajr għal possibilita ta' temperament fil-piena jekk ikun il-każ kif spjegat aktar il-fuq.
15. Daqskemm ma twassalx għall-estinzjoni tal-azzjoni kriminali kwalunkwe dikjarazzjoni ta' maħfra tal-parte civile jew ir-rinunzja tal-azzjoni penali da parti tagħha u dan peress li f'dawn il-każijiet tali maħfra jew rinunzja huma inkonsegwenzjali stante li l-azzjoni penali f'dan il-każ ma tiddependix fuq ir-rieda jew il-kwerela tal-parte civile. Ladarba d-denunzjat ir-reat, kemm il-parte civile kif ukoll l-imputat ikunu jridu jsegwu l-iter proċedurali li jiskatta f'dan il-każ **ex officio**

mill-Pulizija Eżekuttiva sakemm dan l-iter proċesswali jasal fi tmiemu skont il-Liġi proċedurali ta' din il-ġurisdizzjoni. Jekk dan l-iter proċesswali jidher li huwa wisq burokratiku, pedantiku jew anakronistiku għal xi wħud, ikun jispetta lill-Legislatur li jibdlu u mhux dawn il-Qrati li huma kostretti jimplimentawh.

16. Illi f'dan il-każ, din il-Qorti rat ukoll li l-imputat appellat kien mixli bil-kontravvenzjoni imsemmija fl-artikolu 338(ee) tal-Kodiċi Kriminali. Anke hawn din il-Qorti tinnota li din il-kontravvenzjoni wkoll hija kontra l-ordni pubbliku, prosegwibbli **ex officio** da parti tal-Pulizija Eżekuttiva u b'hekk l-azzjoni penali dwar dan ir-reat ma teħtieġx il-kwerela tal-parti offiża, u ma kienx hemm raġuni msemmija mill-Liġi jew il-ġurisprudenza li f'dan il-każ kienu jintitolaw lil Qorti tal-Maġistrati (Malta) tiddikjara l-proċediment estint f'dan il-każ. Anke fir-rigward ta' dan ir-reat, ir-rinunzja jew il-maħfra tad-denunzjant ma jwaslu imkien. Ma kienx possibbli għall-Qorti tal-Maġistrati (Malta) li tiddikjara l-proċediment eżawrit fir-rigward ta' din il-kontravvenzjoni sempliċiment għaliex id-denunzjanta ddeċidiet li tiddikjara li kienet qegħda tirrinunzja għall-azzjoni penali. Konsegwentement anke għal din ir-raġuni, is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) hija kolpita bid-difett tan-nullita.

Decide

Għalhekk, għar-raġunijiet premissi, din il-Qorti qed tilqa' l-appell tal-Avukat Ġenerali u tiddikjara s-sentenza appellata nulla u bla effett, pero' biex ma tipprivax lill-partijiet mill-benefiċċju tad-**doppio esame**, qed

tordna lir-Registratur biex turrinvija l-proċess lura lil Qorti tal-Maġistrati (Malta) sabiex il-kaz jerġa' jinstema' u jiġi deċiż mill-ġdid skond il-liġi.

Aaron M. Bugeja
Imħallef